

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. Hi sunt viri misericordiæ, &c. Eccl. 44.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

In Festo SS. Apost. Petri & Pauli, Sermo II. 317

præsenti sobrietas observetur; ut iusta satisfactione præterita, quæ nobis sine fructu salutis præterire tempora redimantur, ut pietatis clypeum imminentibus de futuro periculis opponamus. Sola est enim quæ ad omnia valet pietas, cultus scilicet Dei humilis & devotus: nec aliter nobis est providere novissima, nisi ut universa quæ nobis imminere videntur pericula, sedula nobiscum cogitatione versantes, discamus de nostra omnino industria, magis autem de nostris diffidere meritis, & soli divinæ nos protectioni committere pio quodam mentis affectu piæ intentionis in ipsum, cuius datum optimum, & donum perfectum est, consummatio felix, & mors pretiosa.

Quomodo providenda novissima.

Habes in Evangelio ^p tria hæc ipsa tibi sermone Domini commendata. *Beati* (inquit) *pauperes*, *beati mites*, *beati qui lugent*. Beati qui futura sapiunt, præ desiderio cœlestium interno quodam sapore mentis præsentia respicientes. Beati qui novissima provident, in mansuetudine suscipientes insitum verbum, quod eorum salvare animas potest, & pietate cordis ad futuram tendunt hæreditatem. Beati qui pristinum intelligentes errorem, crebris lavant lachrymis lectum suum. Vides quid optat vir sanctus, quid obtinere cupit eis, pro quibus orat. *Vinam* (inquit ^q) *saperent & intelligerent*, *ac novissima providerent*! Ac si manifestius dicat: Utinam esset in eis spiritus sapientiæ, & intelligentiæ atque consilii! Utinam hæc in nobis inveniatur, fratres, ut suaviter omnia nostra per sapientiam disponamus, ut intellectu præterita peccata damnemus, ut provideamus futura consilio! Utinam sapiamus ad præsentis vitæ moderationem: utinam intelligamus ad præteritæ correptionem: utinam devota in Deum fide provideamus, ut felicem habeamus (ipso miserante) consummationem! Hic enim est funiculus triplex quo trahimur ad salutem, ordinata conversatio, rectum iudicium, fides devota.

p Matr. 5.a

q Deut. 32. d

IN FESTO SS. APOST. PETRI ET PAULI.

SERMO III.

Hi sunt viri misericordiæ, &c. Eccl. 44.

Merito, Fratres, Apostolis sanctis attribuit mater Ecclesia, quod in Sapientiæ libris legitur ^a: *Hi sunt viri misericordiæ, quarum iustitiæ oblivionem non acceperunt: cum semine eorum permanent bona.* Sunt enim hi planè viri misericordiæ, sive quia misericordiam consequuti, sive quia misericordia pleni, seu quia misericorditer à Deo nobis donati sunt. Et vide, quam misericordiam consequuti sunt. Paulum interroga de seipso, vel magis sponte confitentem ausculta. *Qui fui blasphemus & persecutor & iniquus; sed misericordiam consequutus sum* ^b. *Quis enim non audi-*

a Eccl. 44. b

SS. Apostoli cur viri misericordiæ.

b 1. Tim. 1. c

Rr 2

vit

Mira in Paulum DEI misericordia.
Act. 9.

Ididem.

1. Tim. 1. c.

1. Cor. 15. b

Ingens Dei in Petrum misericordia.

Semel conversos, iterumque perversos, raro verè respiciere.

Thren. 4. a

vit quanta mala fecerit sanctis in Hierusalem? nec solum in Hierusalem, sed & per totam Judæam insaniam ferebatur habenis, ut Christi membra laniaret in terris^e. Denique hac furia vectus ibat, sed præventus à gratia est. Ibat spirans minarum, & cædis in discipulos Domini, & discipulus Domini factus est: cui ostenderetur quanta eum oporteret pro nomine ipsius pati. Ibat dirum toto corpore virus exhalans, & subito *in electionis vas* mutatus est, ut jam cor illius eructaret verbum bonum, verbum pium, & diceret^d: *Domine, quid me vis facere?* Hæc utique hæc mutatio dextræ excelsi. Meritò proinde loquebatur^e: *Fidelis sermo & omni acceptione dignus: quoniam Dominus Iesus venit peccatores salvos facere, quorum primus ego sum.* Hoc ergo apud beatum Paulum fiducia & consolationis accipite, fratres, ut ad Dominum jam conversos non nimis cruciet præteritorum conscientia delictorum; sed tantum humiliet vos sicut & ipsum. *Ego sum, inquit^f, minimus Apostolorum: qui non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei.* Ita & nos humiliemur sub potenti manu Dei: & fiduciam habeamus, quia & nos misericordiam consequuti sumus, abluti sumus, sanctificati sumus. Et hoc quidem omnibus nobis: quoniam omnes peccavimus, & egemus hac gloria.

Verùm apud beatum Petrum aliud habeo quod apponam, eò charius, quò rarius, & quò singularius, eò sublimius. Nam peccavit Paulus, sed ignorans fecit in incredulitate sua. Petrus cum cecidit, apertos habebat oculos. Porrò ubi abundavit delictum, ibi superabundavit & gratia. Eorum siquidem qui peccant antequam Deum noverint, antequam miserationes eius experti sint, antequam portaverint jugum suave & onus leve, priusquam devotionis gratiam, & consolationes acceperint Spiritus sancti: eorum, inquam, copiosa redemptio est, & tales omnes nos fuimus. At eorum qui post conversionem suam peccatis & vitis implicantur ingrati acceptæ gratiæ: & post missam manum ad aratrum retro respiciunt, tepidi & carnales facti, aut post agnitam viam veritatis retroeunt apostatæ manifesti: eorum utique perpauca invenias, qui post hæc redeant in gradum pristinum: sed magis in sordibus positi sordescant adhuc. Super quos propheta deplorat^g: *Quomodo obscuratum est aurum, inquit, mutatus est color optimus: & qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercorea.*

Nec tamen si quis huiusmodi est, desperamus de eo, tantum ut resurgere velit citò. Quanto enim diutius permanebit, tanto evadet difficilior. Beatus verò qui tenebit, & allidet parvulos Babylonis ad petram. Etenim si creverint, vix poterunt superari. Filioli hæc dico ut non peccetis, sed & si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem,
qui

In Festo SS. Apost. Petri & Pauli, Serm. III. 319

qui potest quod nos minimè possumus : tantum qui cecidit, non ad-
 ciat in malum, ut profundius cadat, sed magis ut resurgat, confidens quòd
 nec ei negabitur venia, si tamen ex corde confiteatur peccata sua. Si
 enim is, de quo loquimur, Petrus post tam gravem lapsum ad tantam re-
 diit eminentiam sanctitatis; quis de cætero desperet, si tantum egredi
 voluerit à peccatis? Attende quod scriptum est ^b : *Egressus foras, flevit*
amarè. In egressu confessionem oris, in amaro fletu compunctionem
 cordis intellige. Et attende quod tunc primùm recordatus est verbi
 quod dixerat JESUS : tunc primum cordi fuit verbum quo prædicta
 fuerat eius infirmitas, cum evanuit præsumpta temeritas. Væ tibi qui
 post lapsum fortiorem te nobis exhibes. Ut quid tam rigidus es in tuam
 ipsius perniciem? Inclinare potius, ut melius erigaris, & ne prohibeas
 frangi quod distortum est, ut possit melius solidari. Quid indignaris
 increpanti gallo? tibi potius indignare. *Pluviam voluntariam* (ait Psal-
 mista) *segregabis Deus hereditatis tuæ, & infirmata est.* Bona infirmitas,
 quæ segregatur hæreditati, quæ medicum non repellit. Induratos enim
 tanquam vas figuli in virga ferrea conteret : *& hereditas infirmata est,* ait,
tu vero perfecisti eam.

Audistis certo quam misericordiam consequuti sint Apostoli no-
 stri : ut jam nemo ex vobis super peccatis præteritis ultra quàm necesse
 sit confundatur, in cubili conscientiæ suæ compunctus. Quid enim?
 Forte peccasti in seculo, nunquid amplius Paulo? Quod si & ipsa in re-
 ligione, nunquid plus Petro? Attamen illi in toto corde pœnitentiam
 agentes, non modò salutem sed & sanctitatem consequuti sunt : etiam &
 salutis ministerium, & magisterium adepti sunt sanctitatis. Et tu ergo
 fac similiter, quoniam propter te Scriptura loquitur viros illos esse mise-
 ricordia: Utiq; propter multam misericordiã quam consequi meruerunt.

Potes tamen in hoc verbo etiam illud non inconvenienter accipere,
viros misericordia fuisse Apostolos, id est, plenos misericordia seu viros
 misericordiæ datos Ecclesiæ universæ. Scimus enim quòd viri isti nec sibi
 vixere, nec sibi mortui sunt sed ei qui pro ipsis mortuus est : magis autem
 nobis omnibus propter illum. Quantum enim proderit nobis eorum
 justitia, quando ipsa quoque sicut ostensum est, tantum profuere pecca-
 ta? Pro nobis facit eorum vita, eorum doctrina, etiam & mors ipsa.
 Etenim in conversione continentiam, in prædicatione sapientiam, in pas-
 sione sua patientiam nobis beati Apostoli contulerunt. Quartum usque
 hodie conferre non cessant misericordia pleni, quod est sanctarum
 fructus orationum. Quamvis & in ipsa eorum vita adhuc inve-
 nias quod adnumereres, fiduciam scilicet, quam nobis miraculorum

R r 3

exhi-

*Exempli Pe-
 tri pœnitentiæ
 animat pecca-
 tores.*

b Matt 26.g

*Contumaces
 & refractarii
 post lapsum
 abominabiles.*

i Psal. 67.b

*Verba melli-
 sua & cõsola-
 tionis plenissi-
 ma.*

*Apostoli
 Cur viri mi-
 sericordia vo-
 centur.*

*SS. Vita do-
 ctrina & mor-
 te ipsa, deni-
 que & oratio-
 nibus in nos
 benefici.*

exhibitione præbuerunt. Et quis enumeret quàm multa nobis per eos beneficia provenerunt? Bene ergo de eis Scriptura loquitur. Quoniam *hi sunt viri misericordie*. Et addidit: *Quorum justitiæ oblivionem non acceperunt*. Vis ut nec tuâ accipiat oblivionem? A triplici cave periculo: & florebit in æternum ante Dominum. Legis enim: *Quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*^k. Legis: *Si averterit se iustus à iustitia sua, &c. omnium iustitiarum eius non recordabor*^l. Legis quibusdam dicendum in iudicio^m; *Non novi vos*; illis sine dubio qui receperunt mercedem suam.

*Que iustitia
coram Deo in
oblivionem.
Apostol. iu-
stitia perma-
nens.*

Deut. 8.
n Gen. 38. b
Deut. 25 b

o Psal. 140. c
p Ioan. 10. d

q 1. Cor. 1,
& 3.

Ergo omnis iustitia tepida, omnis transitoria, omnis vendita erit in oblivionem coram Deo. Sed non ita Apostolorum iustitiæ: quod ex eo satis apparet, quod sequitur: *Cum semine eorum permanent bona*. Manent enim usque hodie in nobis Apostolorum vestigia: & eorum religio, quia ex Deo est, non potest dissolvi. Vestes Israelitici populi quadraginta annis in deserto perseveraverunt integræ: multò magis Apostolorum vestes super jumentum Salvatoris impositæ. *Cum semine* (inquit) *eorum*. Quod est semen, quia sequutus adiungit, *Hæreditas sancta nepotes eorum*ⁿ? Idem profecto & semen sunt, & nepotes; Meministis credo (scientibus enim legem loquor) meministis inquam legalis mandati, ut suscitaret frater superstes semen fratri defuncto sine semine. Quis sine semine? *Singulariter*, ait^o, *ego sum donec transeam*. Ideoque resurgens: *Vade* (inquit) *dic fratribus meis*^p. Ac si dicat: Fratres sunt, faciant quod fratres. Ergo per Evangelium ipsi nos genuerunt: non tamen sibi, sed Christo, quia per Evangelium Christi. Hinc est quod moleste tulit Paulus quosdam eorum dici, à quibus geniti fuerant per Evangelium; indignans adversus eos qui dicebant: *Ego sum Pauli, ego sum Cephe, ego Apollo*^q: Christi magis omnes & fieri volens & dici. Itaque semen Apostolorum sumus per prædicationem: sed per adoptionem & hæreditatem semen Christi, & Apostolorum nepotes.

DOMINICA QUARTA

POST PENTECOSTEN.

De pugna & victoria Davidis adversus Goliath. 1. Reg. 17.

S E R M O.

1. Reg.
17. a *

AUdivimus ex libro Regum^a Goliath virum proceræ staturæ, præsumptentem super multa fortitudine & magnitudine corporis sui, vociferantem adversus phalanges Israel, & provocantem eas ad singulare certamen. Audivimus etiam à DEO suscitatum spiritum pueri junioris, ut indignè ferret virum spurium & incircuncisum, castris Israel, & DEI summi